

Прозорість державних компаній як основа їх підзвітності перед стейкхолдерами*

Ю. В. ЧОРТОКⁱ, І. О. МАКАРЕНКОⁱⁱ, Ю. С. СЕРПЕНІНОВАⁱⁱⁱ

Державні компанії України потребують якісно нового рівня розкриття інформації про свою діяльність у контексті євроінтеграційних процесів. Метою дослідження є аналіз стану розкриття інформації компаніями державного сектору України перед стейкхолдерами в рамках адаптації до вимог європейського законодавства та забезпечення прозорості діяльності. Авторами визначено ключові напрями врахування інформаційних запитів стейкхолдерів у звітності цих компаній на основі внесення змін до діючого порядку її складання та додаткового розкриття нефінансової інформації з урахуванням європейського досвіду. У статті також зроблено висновок про критично низький рівень прозорості державних компаній в Україні у частині оприлюднення як фінансової звітності, підтверженої аудитором, так і нефінансової звітності, що не дозволяє повною мірою задовольнити потреби стейкхолдерів у якісній та достовірній інформації для прийняття ними економічних рішень.

Ключові слова: державний сектор, стейкхолдер, прозорість, нефінансова інформація.

Абревіатури:

КСВ – корпоративна соціальна відповідальність;
СЗК – суспільно значущі компанії.

УДК 657.37

JEL коди: H82, H83, M41, M42

Вступ. У контексті впровадження ініціатив сталого розвитку (Цілей сталого розвитку ООН [1], Стратегії розвитку «Європа-2020» [2], «Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» [3]), антикорупційної діяльності, поширення прозорості звітності (EU's FLEGT) СЗК та державні компанії як їх представники можуть вважатися драйверами структурних перетворень в економіці. Їх особливий економічний статус та стратегічне значення обумовлюють виняткове значення цих компаній як зразків добросовісної корпоративної поведінки, реалізації політики з КСВ, формування діалогу з суспільством та іншими стейкхолдерами щодо забезпечення міжгенераційної рівності, економічного благополуччя, соціальної справедливості та зменшення навантаження на навколишнє середовище.

Комунікаційною основою демонстрації прогресу у виконанні покладених на СЗК завдань є передусім звітність компаній, що у сьогоденних умовах повинно включати

ⁱ Чортюк Юлія Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та бізнес-адміністрування Сумського державного університету;

ⁱⁱ Макаренко Інна Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування Навчально-наукового інституту бізнес-технологій «УАБС» Сумського державного університету;

ⁱⁱⁱ Серпенінова Юлія Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Навчально-наукового інституту бізнес-технологій «УАБС» Сумського державного університету.

* Робота виконана в рамках НДР «Корпоративна соціально-екологічна відповідальність для сталого розвитку: партнерство стейкхолдерів реального, фінансового та державного секторів економіки» (№ д/р 0117U003933).

© Ю. В. Чортюк, І. О. Макаренко, Ю. С. Серпенінова, 2017.

нефінансову інформацію за екологічним та соціальним вимірами та аудиторський висновок, що підтверджує її достовірність. У сукупності вони забезпечують прозорість СЗК.

Система європейського законодавства щодо розкриття СЗК перед стейкхолдерами у відповідь на глобалізаційні посткризові виклики останніми роками зазнала істотних змін. Зокрема, було прийнято ряд ключових документів: Директиву 2013/34/ЄС щодо річної звітності, консолідованої звітності та пов'язаних звітів компаній [4], Директиву 2014/95/ЄС щодо розкриття нефінансової та диверсифікованої інформації окремими великими компаніями і групами [5].

Необхідність імплементації зазначених Директив у національному обліковому регулюванні державних підприємств обумовлена не лише зобов'язаннями, взятими Україною в межах Угоди про асоціацію (2014) в частині реформування обліку, аудиту, управління державними підприємствами, але й з огляду на неефективну діяльність та непрозорість цих компаній. Більше того, непрозорість цих компаній не дозволяє використовувати їх потенціал як рушійну силу для здійснення структурних перетворень в економіці.

Постановка проблеми. У той час як питання посилення прозорості державних компаній є досить важливим на рівні міжнародних та європейських галузевих документів (стандарт прозорості Extractive Industries Transparency Initiatives впроваджений у 50 країнах світу (зокрема в Україні з 2013 р.), EU's FLEGT Action Plan (Forest Law Enforcement, Governance and Trade), заснований у 2003), розкриття інформації відповідно до запитів стейкхолдерів у діяльності державних компаній має недостатнє висвітлення серед вітчизняних науковців.

Розкриття інформації великими компаніями у контексті євроінтеграційних процесів досліджується такими науковцями, як С. Голов [6], С. Зубілевич [7], В. Пархоменко [8], О. Петрик [9]. Разом із тим дослідження прозорості саме державних компаній у контексті розкриття ними інформації перед стейкхолдерами не набуло достатнього висвітлення.

Метою дослідження є здійснення аналізу стану розкриття інформації компаніями державного сектору України перед стейкхолдерами у світлі адаптації до вимог європейського законодавства та забезпечення прозорості діяльності цих стратегічно важливих суспільно значущих суб'єктів.

Результати дослідження. З метою підвищення прозорості та конкурентоспроможності державних підприємств і виконання Стратегії реформи управління державною власністю Міністерство економічного розвитку і торгівлі України рекомендує державним компаніям розкривати (з урахуванням Методичних рекомендацій щодо забезпечення прозорості і діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки, затверджених наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 116 від 11.02.2015 р.) [10] такі категорії інформації: цілі і завдання компанії; результати фінансово-господарської діяльності (ліквідність, прибутковність, ефективність використання майна та їх зміни упродовж 3 років; нарахування і перерахування до бюджету відповідно до законодавства дивідендів, чистого прибутку); результати діяльності; інформацію щодо закупівель та інвестицій; середньомісячна заробітна плата працівників, зокрема і керівництва, заборгованість із заробітної плати тощо.

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності», який набув чинності 25 червня 2016 р., державні унітарні компанії відтепер зобов'язані

оприлюднювати серед іншого фінансову звітність та висновок незалежних зовнішніх аудиторів до 30 квітня щорічно.

Ці вимоги стосуються державних та комунальних унітарних підприємств і господарських товариств, у статутному капіталі яких понад 50 відсотків акцій (часток) належать державі чи територіальній громаді, а також господарських товариств, 50 і більше відсотків акцій (часток) яких належать господарським товариствам, частка держави чи територіальної громади в яких становить 100 відсотків.

Разом із тим зазначений перелік інформації враховує лише частково вимоги 34-ї та 95-ї Директив ЄС у частині розкриття нефінансової та диверсифікованої інформації, подання звіту керівництва, звіту про корпоративне управління, звіту про платежі на користь уряду. В цілому це негативно позначається на рівні прозорості більшості державних компаній попри цілеспрямовані урядові зусилля щодо її підвищення.

Це підтверджує аналіз індексу прозорості державних компаній України, розрахованого Центром «Розвиток КСВ» у 2014–2015 рр. за спільною методикою центру та міжнародною компанією Beyond Business (Ізраїль) [11], що зорієнтовані на сприйняття компаніями практик КСВ та дослідження прозорості найбільших державних та приватних компаній України Transparency International Україна за методикою Transparency International «Прозорість у корпоративній звітності: оцінка міжнародних компаній країн, що розвиваються», що зорієнтована на розкриття антикорупційних програм [11].

Особливості методики розрахунку індексу прозорості державних компаній Центру «Розвиток КСВ» наведені у таблиці 1. Центром «Розвиток КСВ» здійснено оцінювання 50 українських компаній, які мають найбільші за розміром активи станом на 31.12.2014 р. (Розпорядження КМУ «Про затвердження переліку підприємств державного сектору економіки, які мають найбільші за розміром активи» від 27.05.2015 р. № 600-р), державні банки, заклади культури і спорту та інші компанії, що увійшли до ТОП-100 найбільших державних підприємств України за 2013 р. та 9 міс. 2014 р. (Міністерство економічного розвитку і торгівлі України). В цілому були оцінені 60 компаній (табл. 1).

За результатами дослідження рівень прозорості українських державних компаній становить 21,2 бала із 100 можливих, при цьому близько половини компаній (26 із 60) мають вищий, ніж середній, рівень розкриття інформації з КСВ і більше ніж половина компаній (35) мають достатньо низький рівень розкриття головних аспектів КСВ – вони набрали нижчий, ніж середній, бал.

Аналізуючи рівень прозорості ТОП-10 державних компаній, який становить 42 %, зокрема за параметром «Зміст» – 32,3 % (19,7 бала із 61 можливого), «Стратегія та звітність» – 50,6 % (15,2 із 30) та «Навігація» – 83,3 (6,6 із 9), варто зазначити, що середній рівень розкриття інформації з КСВ на веб-сайтах державних компаній за головними параметрами оцінювання на основі наведених балів за кожним компонентом є достатньо низьким (за результатами колективного оцінювання експертами) [11].

У дослідженні прозорості приватних і, зокрема, державних компаній, проведеному у 2017 р. Transparency International Україна з метою оцінки впровадження політики відповідності нормам у найбільших компаніях країни, взяли участь 50 приватних українських компаній та холдингів, що були представлені у рейтингу «Найбільші бізнеси України» журналу Forbes у 2015 р., та 50 державних українських компаній зі списку «100 найбільших державних підприємств України за 6 місяців 2015 року», що оприлюднило Міністерство економічного розвитку і торгівлі на своєму сайті.

Таблиця 1

Особливості методики розрахунку індексу прозорості державних компаній Центру
«Розвиток КСВ» та результати оцінювання 60 українських компаній
[розроблено авторами за [11]]

Компонент	Склад та бальна оцінка	Сутність оцінки	Значення показника для 60 українських компаній
Зміст	7 показників, 61 бал	Оцінюється наявність на сайті компанії повної інформації з основних аспектів соціальної відповідальності: питань корпоративного управління, трудових відносин, дотримання прав людини, екологічної політики, чесних операційних практик, відносин зі стейкхолдерами та розвитку громади	9,98 бала
Стратегія і звітність	5 показників, 30 балів	Оцінюється рівень оприлюднення на сайті компанії бізнес-стратегії та стратегії з корпоративної соціальної відповідальності, фінансової та КСВ звітності	5,06 бала
Навігація	9 балів	Оцінюється зручність доступу до будь-якої інформації про соціальну відповідальність компанії	6,16 бала

Оцінювання зазначених компаній проводилося за трьома тематичними блоками: Розкриття антикорупційної програми, Організаційна прозорість, Розкриття інформації про діяльність та операції в інших країнах, що охоплюють 27 питань. Максимальна бальна оцінка – 10 балів – найвищий показник прозорості та 100 % відповідно.

Загальним висновком із проведеного дослідження є доволі низький рівень прозорості приватних і державних компаній у частині розкриття антикорупційних програм, етичних кодексів, комплаєнс-політик (політик відповідності нормативним актами національного та наднаціонального рівнів), корпоративної звітності та country-by-country reporting (звітності за платежами на користь урядів різних країн). Необхідно зазначити, що найвищі показники компанії продемонстровано за напрямом організаційної прозорості – 76,9 % у середньому за досліджуваною вибіркою, проте не всі компанії навіть з огляду на законодавчі вимоги оприлюднюють свою фінансову звітність, підтверджену аудитором. Необхідно також відзначити узгодження результатів двох методик у частині визначення лідера – НАЕК «Енергоатом» [11] та встановлення критично низького рівня прозорості державних компаній у цілому за усіма компонентами обох досліджуваних методик: Центру «Розвиток КСВ» і Transparency International Україна.

Таким чином, результати оцінювання прозорості державних компаній засвідчують необхідність її підвищення у частині розкриття як підтвердженої аудитором фінансової звітності, так і нефінансової інформації з КСВ.

Прийняття 06.12.2014 р. та оприлюднення в Офіційному бюлетені ЄС 15.12.2015 р. Директиви 2014/95/ЄС про розкриття нефінансової та диверсифікованої інформації деякими компаніями і групами зобов'язало країни-члени на найвищому законодавчому рівні приєднатися через механізми розкриття інформації зі сталого розвитку до виконання Цілі 12.6 та Стратегії «Європа – 2020». Згідно з Директивою 2014/95/ЄС великі компанії та СЗК із 1 січня 2017 р., тобто за 2017–2018 рік мають розкривати додаткову нефінансову інформацію у своїй звітності.

У рамках Угоди про асоціацію з ЄС від 27.06.2014 р. Україна у цей самий період

(із 2017 р.) взяла на себе зобов'язання імплементувати норми європейського законодавства у національну практику. Зокрема, це стосується і змін у системі обліку, звітності та аудиту.

У контексті виконання норм Директиви 2014/95/ЄС за даними згаданого дослідження Індексу прозорості Центру «Розвиток КСВ» було проведено аналіз відповідності розкриття інформації державних компаній перед стейкхолдерами вимогам Директиви. Так, стан оприлюднення фінансової звітності державними компаніями можна охарактеризувати як досить низький. На момент проведення дослідження Центру у 2015 р. близько половини державних компаній розміщують на сайті фінансовий звіт (24 з 60). Однак аудиторський висновок до фінансової звітності оприлюднили 16 із них. За останніми даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України станом на 17.08.2016 р. із 45 найбільших державних компаній 26 взагалі не оприлюднили фінансову звітність з висновком аудитора. Що стосується КСВ стратегії та нефінансової звітності, їх оприлюднення має критично низький рівень.

Лише 4 компанії заявили про свої КСВ-стратегії та пріоритети (ДП «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом», Державна продовольчо-зернова корпорація України, ПАТ «Укргідроенерго» та ПАТ «Центренерго»). Жоден сайт не містив КСВ-звіту, проте деякі компанії почали готувати Звіти про діяльність підприємств відповідно до Наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 11.02.2015 р. № 116 та розміщувати таку інформацію на сайті компанії (ПАТ «Укргідроенерго», ПАТ «Центренерго», ДП «Укркосмос» та Національної енергетичної компанії «Укренерго» ДП «НАЕК «Енергоатом»). Аналізуючи рівень розкриття інформації КСВ у цих звітах у розрізі напрямів, встановлених Директивою 2014/95/ЄС, варто зауважити дуже низький рівень оприлюднення інформації щодо компонентів «Розвиток і підтримка громад», «Права людини» та «Екологія».

Жодна компанія, сайти яких оцінювалися, не надала інформації щодо:

- політики заробітної плати, бонусів, премій керівництва (питання компонента «корпоративне управління»);
- інформації щодо політики з працевлаштування людей з особливими потребами прав людини (питання компонента «корпоративне управління»);
- результатів екологічного аудиту і штрафів (питання компонента «Екологія») [12].

Інші питання соціальної відповідальності розкриваються на сайтах лише деяких компаній.

У той самий час Директива 2014/95/ЄС потребує від компаній публікації не лише окреслених категорій нефінансової інформації, але й формалізації її у звітах керівництва. Поряд із цим компанії зобов'язані подавати звіт із корпоративного управління та звіт про платежі на користь Уряду. Остання вимога є особливо актуальною у зв'язку з внесенням змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [13].

Таким чином, питання нефінансового звітування державними компаніями перед стейкхолдерами як напряму підвищення прозорості їх діяльності залишається відкритим і потребує розроблення методологічного забезпечення формування і розкриття інформації за екологічними, економічними та соціальними вимірами сталого розвитку.

Серед основних напрямів підвищення прозорості державних компаній України та їх підзвітності перед стейкхолдерами необхідно навести такі:

- просування ініціатив зі складання нефінансової звітності (звіту керівництва, звіту з корпоративного управління, звіту з платежів на користь уряду), розроблення

методології формування індикаторів сталого розвитку, процедур їх верифікації аудитором в рамках побудови стратегії КСВ у державному секторі;

– посилення вимог щодо якості і достовірності фінансової звітності державних компаній як СЗК та її обов'язкового аудиту, розкриття інформації щодо взаємодії зі стейкхолдерами;

– впровадження індикаторів нефінансової звітності та стратегії комунікації зі стейкхолдерами щодо розкриття інформації державними компаніями відповідно до стандартів Глобальної ініціативи зі звітності.

Висновки і перспективи подальших наукових розробок. Ключова проблема, що характеризує систему звітування українських державних компаній перед стейкхолдерами, полягає у тому, що механізми розкриття фінансової та нефінансової інформації перед цими підприємствами лише починають розвиватися та перебувають на початковому етапі адаптації до європейського облікового законодавства. У роботі доведено, що підвищення прозорості державних підприємств України знаходиться в площині впровадження вимог ЄС щодо додаткового розкриття такими компаніями нефінансової інформації у складі річного звіту та проведення їх обов'язкового аудиту.

Авторами сформульовано основні особливості складання, оприлюднення та аудиту звітності (зокрема й нефінансової) державними підприємствами України, охарактеризовано рівень її прозорості. На основі проведеного аналізу запропоновано напрями підвищення прозорості державних підприємств у контексті імплементації норм Директиви 2014/95/ЄС та Директиви 2013/34/ЄС.

Зокрема, імплементація цих Директив, умов Угоди про асоціацію України з ЄС та ініціатив сталого розвитку потребують істотного реформування системи обліку, звітності (зокрема й нефінансової) державних компаній України з метою підвищення їх прозорості для прийняття рішень стейкхолдерами.

Більше того, результати дослідження прозорості державних компаній України (дослідження Індексу прозорості державних компаній України Центру розвитку КСВ та Дослідження прозорості найбільших державних та приватних компаній України, проведеного Transparency International Україна) свідчать про критично низький рівень прозорості державних компаній у частині оприлюднення як фінансової звітності, підтвердженої аудитором, так і нефінансової звітності.

У контексті складання і подання нефінансової звітності державними компаніями з урахуванням інтересів стейкхолдерів постає важливим напрямом підвищення прозорості їх діяльності. У свою чергу, напрямком наших подальших досліджень ми вважаємо розроблення необхідного методологічного забезпечення розкриття інформації зі сталого розвитку державними компаніями.

Література

1. *Division for Sustainable Development* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://sustainabledevelopment.un.org/about>. – Заголовок з екрану. (Актуально на 03.01.2018 р.).
2. *Europe 2020 strategy* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/framework/europe-2020-strategy_en. – Заголовок з екрану. (Актуально на 03.01.2018 р.).
3. *Указ Президента України «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»» № 5 від 2015 р.*
4. *Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32013L0034>. – Заголовок з екрану. (Актуально на 03.01.2018 р.).
5. *Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014*

Ю. В. Чортюк, І. О. Макаренко, Ю. С. Серпенинова.

Прозорість державних компаній як основа їх підзвітності перед стейкхолдерами

- [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014L0095>. – Заголовок з екрану. (Актуально на 03.01.2018 р.).
6. *Голов, С.* Регулювання бухгалтерського обліку і аудиту в ЄС та виклики для України / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2014. – № 10. – С. 3–13.
 7. *Зубілевич, С.* Облікова Директива ЄС, її вплив на склад і зміст звітів європейських компаній та перспективи для України / С. Зубілевич // Бухгалтерський облік і аудит. – 2014. – № 7. – С. 3–15.
 8. *Пархоменко, В.* Євроконвергенція бухгалтерського обліку / В. Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2014. – № 8. – С. 3–4.
 9. *Петрик, О.* Проблеми адаптації законодавства у сфері аудиту до положень 43 Директиви ЄС та Зеленої книги «Політика аудиту: уроки кризи» / О. Петрик // Вісник Львівської комерційної академії. – 2011. – Випуск 5. – С. 265–268.
 10. *Наказ* Мінекономрозвитку від 11.02.2015 № 116 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо забезпечення прозорості діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=03a54309-5c16-447f-af0f-661331c37ecb&title=NakazMinekonomrozvitkuVid11-02-2015-116-proZatverdzhenniaMetodichnikhRekomendatsiiSchodoZabezpechenniaProzorostiDiialnostiSubktivGospodariuvanniaDerzhavnogoSektoruEkonomiki>-(Актуально на 03.01.2018 р.).
 11. *Войціцький, Ю.* Прозорість корпоративної звітності: оцінка найбільших приватних і державних компаній України [Електронний ресурс] / Ю. Войціцький, Д. Якимчук. – Режим доступу : https://ti-ukraine.org/wp-content/uploads/2017/02/ti_rating_ukr_final_web.pdf. (Актуально на 03.01.2018 р.).
 12. *Індекс* прозорості державних компаній України – 2015 [Електронний ресурс]. Сайт Центру розвитку корпоративної соціальної відповідальності. – Режим доступу : <http://csr-ukraine.org/article/индекс-прозорості-державних-компані-2>. – Заголовок з екрану. (Актуально на 03.01.2018 р.).
 13. *Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні* № 996-XIV від 1999 р.

Отримано 08.11.2017 р.

**Прозрачность государственных компаний
как основа их подотчётности перед стейкхолдерами**

**ЮЛИЯ ВЛАДИМИРОВНА ЧОРТОК*,
ИННА АЛЕКСАНДРОВНА МАКАРЕНКО**,
ЮЛИЯ СЕРГЕЕВНА СЕРПЕНИНОВА*****

* кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономики и бизнес-администрирования Сумского государственного университета, ул. Р.-Корсакова, 2, г. Сумы, 40007, Украина, тел.: 00-380-506234484, e-mail: yulijachortok@gmail.com

** кандидат экономических наук, доцент кафедры учета и налогообложения Учебно-научного института бизнес-технологий «УАБД» Сумского государственного университета, ул. Петропавловская, 57, г. Сумы, 40000, Украина, тел.: 00-380-669356016, e-mail: i.o.makarenko.rmv@gmail.com

*** кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры учета и налогообложения Учебно-научного института бизнес-технологий «УАБД» Сумского государственного университета, ул. Петропавловская, 57, г. Сумы, 40000, Украина, тел.: 00-380-509098876, e-mail: serpeninova@ukr.net

Государственные компании Украины нуждаются в качественно новом уровне раскрытия информации о своей деятельности в контексте евроинтеграционных процессов. Целью исследования является анализ раскрытия информации компаниями государственного сектора Украины перед стейкхолдерами в рамках адаптации к требованиям европейского законодательства и обеспечения прозрачности деятельности. Авторами определены ключевые направления учета информационных запросов стейкхолдеров в отчетности этих компаний на основе внесения изменений в действующий порядок ее составления и дополнительного раскрытия нефинансовой информации с учетом европейского опыта. В статье также сделан вывод о критически низком уровне прозрачности государственных компаний в Украине в части обнародования как финансовой отчетности, подтвержденной аудитором, так и нефинансовой отчетности, не позволяющем в полной мере удовлетворить потребности стейкхолдеров в качественной и достоверной информации для принятия ими экономических решений.

Ключевые слова: государственный сектор, стейкхолдер, прозрачность, нефинансовая информация.

Mechanism of Economic Regulation, 2017, No 4, 156–164
ISSN 1726-8699 (print)

**Transparency of Public Sector Companies as the Basis
of their Accountability to Stakeholders**

YULIYA V. CHORTOK*,
INNA O. MAKARENKO**,
YULIYA S. SERPENINOVA***

* *C.Sc. (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics and Business-Administration, Sumy State University, R.-Korsakova Str., 2, Sumy, 40007, Ukraine, phone: 00-380-506234484, e-mail: yulijachortok@gmail.com*

** *C.Sc. (Economics), Associate Professor of the Department of Accounting and Audit, Educational and Scientific Institute of Business Technologies «UAB», Petropavlivska Str., 57, Sumy, 40000, Ukraine, phone: 00-380-669356016, e-mail: i.o.makarenko.rmv@gmail.com*

*** *C.Sc. (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Audit, Educational and Scientific Institute of Business Technologies «UAB», Petropavlivska Str., 57, Sumy, 40000, Ukraine, phone: 00-380-509098876, e-mail: serpeninova@ukr.net*

Manuscript received 08 November 2017

Ukrainian public sector companies need a qualitatively new level of disclosure about their activities in the context of European integration processes. The purpose of the study is to analyse the state of disclosure by public sector companies of Ukraine to stakeholders in the framework of adaptation to the requirements of European legislation and ensuring transparency of activities. The authors identified the key trends in taking into account the information requests of stakeholders in the reporting of these companies on the basis of amending the current arrangements for its compilation and additional disclosure of non-financial information in the light of European experience. The article also concludes that there is a critically low level of transparency of public sector companies in Ukraine in terms of disclosure of both financial statements certified by the auditor and non-financial reporting, which does not fully meet the needs of stakeholders in obtaining qualitative and reliable information for their economic decisions.

Keywords: public sector, stakeholder, transparency, non-financial information.

References

1. Division for Sustainable Development. Retrieved from: <https://sustainabledevelopment.un.org/about>. (Available 03.01.2018).
2. Europe 2020 strategy. Retrieved from: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/framework/europe-2020-strategy_en. Available 03.01.2018.
3. Ukaz Prezidenta Ukrainy «Pro Stratehiiu staloho rozvytku «Ukraina – 2020»» [Decree of the President of Ukraine «About the Strategy of Sustainable Development «Ukraine-2020»»]. # 5. (2015).
4. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013. Retrieved from <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32013L0034>. Available 03.01.2018.
5. Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014. Retrieved from <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014L0095>. Available 03.01.2018.
6. Holov, S. (2014). Rehuliuvannya bukhhalterskoho obliku i audytu v YeS ta vyklyky dlia Ukrainy [EU accounting and auditing regulation and challenges for Ukraine]. *Buhgalterskii oblik i audyt*, 10, 3–13.
7. Zubilevych, S. (2014). Oblikova Dyrektyva YeS, yii vplyv na sklad i zmist zvitiv yevropeiskykh kompanii ta perspektyvy dlia Ukrainy [EU accounting directive, its impact on the composition and content of reports of European companies and prospects for Ukraine]. *Buhgalterskii oblik i audyt*, 7, 3–15.
8. Parhomenko, V. (2014). Yevrokonverhentsiia bukhhalterskoho obliku [Euroconvergence of accounting]. *Buhgalterskii oblik i audyt*, 8, 3–4.
9. Petryk, O. (2011). Problemy adaptatsii zakonodavstva u sferi audytu do polozhen 43 Dyrektyvy YeS ta Zelenoi knyhy «Polityka audytu: uroky kryzy» [Problems of adapting audit legislation to the provisions of 43 of the EU Directive and the Green Book «Audit Policy: Lessons from the Crisis»]. *Visnyk Lvivskoi komertsii noi akademii*, 5, 265–268.
10. Nakaz Minekonomrozvytku vid 11.02.2015 # 116 «Pro zatverdzhennia Metodichnykh rekomendatsii shchodo zabezpechennia prozorosti diialnosti subiektiv hospodariuvannia derzhavnogo sektoru ekonomiky [On Approval of Methodological Recommendations on Ensuring Transparency of the Activity of Business Entities in the Public Sector of the Economy]. Retrieved from <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=03a54309-5c16-447f-af0f-661331c37ecb&title=NakazMinekonomrozvitkuVid11-02-2015-116-proZatverdzhenniaMetodichnykhRekomendatsiiSchodoZabezpechenniaProzorostiDiialnostiSubktivGospodariuvanniaDerzhavnogoSektoruEkonomiki>. Available 03.01.2018.
11. Voitsivskii, Yu., Yakymchuk, D. *Prozorist korporatyvnoi zvitnosti: otsinka naibilshykh pryvatnykh i derzhavnykh kompanii Ukrainy* [Transparency of corporate reporting: assessment of the largest private and state companies in Ukraine]. Retrieved from https://ti-ukraine.org/wp-content/uploads/2017/02/ti_rating_ukr_final_web.pdf. Available 03.01.2018.
12. Indeks prozorosti derzhavnykh kompanii Ukrainy – 2015. Sait Tsentru rozvytku korporatyvnoi sotsialnoi vidpovidalnosti [Transparency Index of Ukrainian state-owned companies – 2015]. Retrieved from <http://csr-ukraine.org/article/індекс-прозорості-державних-компані-2/>. Available 03.01.2018.
13. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini [About Accounting and Financial Reporting in Ukraine]. # 996-XIV. (1999).